

Motion till riksdagen 2023/24:1076

av **Marcus Wennerström och Inga-Lill Sjöblom (båda S)**

Totalförsvaret i en marknadsiserad välfärd

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över konsekvenserna av privatiseringen och marknadsiseringen av den svenska välfärden ur perspektivet totalförsvarsförmåga och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde har kraftigt förändrats under senare år. Under förra decenniet tog den socialdemokratiskt ledda regeringen ett tydligt steg mot en upprustning av försvarsförmågan och sedan dess har mycket hänt, inte minst till följd av pandemin, Rysslands invasion av Ukraina och den efterföljande processen för svenskt medlemskap i försvarsalliansen Nato.

Det mesta av utvecklingen har dock fokuserat på den militära försvarsförmågan. Självklart är det lätt att rikta fokus ditåt och bedömningen har länge varit att satsningar på militär försvarsförmåga har varit eftersatta. Ett ensidigt fokus på det militära försvaret riskerar dock att bli kontraproduktivt. Den svenska förmågan bygger på ett totalförsvaret, det vill säga även de civila delarna inom kommun, region och näringsliv.

När vi under senare år har sett en regionvård som i princip är i ständigt stabsläge. När vi i ordinarie verksamhet har svårt att bemanna och uppfylla ett drägligt omhändertagande av våra äldre. Då är det svårt att se hur vi under stora påfrestningar skulle fungera bättre. Att konsekvensen av en hårt belastad sjukhusvård blir tyngre patienter till den kommunala hälso- och sjukvården var uppenbart under pandemin.

Utöver sjukvårdsområdet (som framför allt fokuserar på förmåga att ta hand om masskadeutfall) listar Nato ytterligare sex områden där den civila beredskapen behöver vara av hög standard. Det handlar om demokrati och myndighetsutövning, motståndskraftiga energisystem, befolkningsförflyttning, försörjning av mat och vatten, kommunikationssystem och slutligen civila transportsystem.

Den som försökt att effektivt samordna ett agerande mellan flera samhällssektorer, följt energiprisutvecklingen de senaste åren, försökt att ringa nära och kära vid

tolvslaget på nyårsnatten eller för den delen åkt på vägar i norra Sverige inser att allt kanske inte möter de krav som Nato ställer. För att återgå till hälso- och sjukvårdsperspektivet så är det tveksamt vilken nytta vi, utifrån ett totalförsvarsperspektiv, har av den myriad av aktörer som idag bedriver vård kors och tvärs i vårt land. Vilken roll förväntar vi oss att privata vårdbolag, ägda av internationellt riskkapital, ska ta för att bygga det svenska totalförsvaret?

Lösningen stavas givetvis ett robustare offentligt Sverige, men det kräver också att vi till fullo utreder, och omvärderar, de negativa konsekvenser som privatisering, new public management och slentrianmässiga årliga sparbetning innebär för samhällets sårbarhet. Utredningen om hälso- och sjukvårdens roll i totalförsvaret pekar mot att kommuner och regioner fullt ut får axla ansvaret. En svårighet i det kopplar till fri etableringsrätt enligt LOV och risken med att peka mot de kommunala nivåerna är att det skapar parallella strukturer med enorma overheadkostnader.

Det är dags att utreda hur privatiseringen och marknadsideologin som präglat den offentliga vården de senaste årtiondena påverkar vår förmåga att bygga ett fungerande totalförsvaret, ett försvar som ska möta Natos krav.

Marcus Wennerström (S)

Inga-Lill Sjöblom (S)